

Cora

7

Cora was en bleef ons enige kind. Tot die conclusie kwamen de artsen in het ziekenhuis na een lange periode van medisch onderzoek. Een periode van bezoeken aan specialisten had veel van ons gevergd, het meest van Marije. Een langdurige behandeling die daar deel van uitmaakte, mocht niet leiden tot een tweede zwangerschap. Hoewel we een dochter hadden, en dus niet kinderloos waren, was er toch verdriet. Pas na lange tijd konden we ons erbij neerleggen, Marije het moeilijkst.

Toen was gebleken dat een tweede zwangerschap was uitgesloten, speelde ik met de gedachte, de broodfabriek vaarwel te zeggen en samen met Marije een broodboetiekje te beginnen. Het zou voor haar een goede afleiding zijn, vond ik. Marije, afkomstig uit een bakkersgezin, was er naar mijn idee geknipt voor. Maar zij kon er nog niet in meegaan en had moeite met mijn te snelle, oplossingsgerichte aanpak. Zij kon de uitkomst van het medisch onderzoek veel moeilijker verwerken dan ik. Zo verdween het idee van het broodboetiekje van lieverlee naar de achtergrond.

Cora deed na de basisschool de havo en studeerde met plezier. Ze was een leerling die veel van zichzelf eiste, waardoor ze weinig tijd had voor hobby's en uitgaan. Wel luisterde ze graag naar muziek, overigens van een soort waarin we elkaar niet konden vinden. Laat staan dat ik haar muziek kon begrijpen. Mijn hoogbarok, met Bach in het centrum, bezorgde haar een gezicht alsof ze zich op een te moeilijk tentamen

moest voorbereiden. Nee, gospelrock, en op haar rustigste momenten 'gospel-gewoon' of *praise*, dat was het helemaal. Dankzij haar krantenwijkje verschaftte ze zich een eigen stereo op haar smaakvol ingerichte kamer. Het gevoel voor smaakvol inrichten, haar keuze voor pasteltinten, dát had ze van mij, vond ik. Maar hoe ze dat kon laten samengaan met het scheurende geluid van Glintfield en andere gospelrockers, daar kon ik niet bij.

'Ja maar pa, de tekst is steengoed, man!'

'Mmm. Dat zal wel, maar het is onverstaanbaar Engels, snoeihard en bij ons in de kerk onacceptabel. Zelfs de muis die jij op je kamer denkt te horen, zal er nog eens aan onderdoor gaan. En of dít nu christelijk is, vraag dát maar eens op catechisatie!'

'Nou, volgens mij ligt het aan jou. Maar nu ik de opleiding voor apothekersassistente ga doen, zal ik wel een rustgevend pilletje voor je maken, pa!'

'Je bent eigenwijs, en als zeventienjarige ver buiten de regels die bij ons gelden! Je bent hier in mijn huis, het moet zachter en liever helemaal niet, punt uit!'

'Nou, Theo', suste Marije, 'we leven niet meer in 1880. En eerlijk gezegd, hebben we ons ooit écht in de teksten verdiept?'

Dat was typisch Marije. Het moest vooral niet eens een keer duidelijk worden gezegd, want stel je voor dat het misschien uit de hand zou lopen.

'Ze hoeft van mij niet de hele dag naar psalmen te luisteren, of naar Bach, maar soms lijkt het wel een discotheek hier in huis. En jij loopt voor de lieve vrede gewoon mee te housen. Ga me niet vertellen dat je het mooi vindt!'

'Het is helemaal geen house, man', snierde Cora. 'Straks denk je ook nog dat ik aan de xtc ben! Je bent gewoon bang

dat je Gerritsen van hiernaast op je dak krijgt. Dát is het.’
‘Mmm’, bromde ik, ‘puberteit.’

Los van deze grensconflicten liep het contact met Cora als vanzelf. Ze was nu eenmaal wat eigenzinnig, dat was alles. Aan het einde van havo 5 deed ze examen, waarna ze aan de opleiding tot apothekersassistente begon. Marije en ik vonden dat beroep perfect bij haar passen. Cora werkte zeer consciëntieus, wat voor zo’n vak onontbeerlijk was. Daar de opleiding in Utrecht was, hoefde Cora niet per se op kamers.

‘Dan maar iets meer Glinfield en iets minder Bach, pa’, liet ze mij onder het eten een keer sarcastisch weten. ‘Want het is toch ook jullie wens dat ik nog een poosje thuis ben? Toch? Als het moet, kan ik op kamers. Jeroen woont al twee jaar op kamers, dus voor mij zal er ook wel een kamertje te vinden zijn.’
‘Jeroen?’

‘O, dat is een jongen waar ik wel eens CD’s van leen. Hij woonde voorheen bij zijn vader in die flat aan de Cantate. Maar sinds ongeveer twee jaar huurt hij een kamer in Utrecht. Ik kan lekker met hem kletsen over muziek en zo. En, hij heeft zulk mooi rood haar joh, in een paardenstaart! Staat hartstikke stoer! Écht gaaf.’

Jeroen.

Mooi rood haar! Paardenstaart!

Haar muziek had ook zijn voorkeur.

Nou ja, hij zou dus mijn Bach-cantates niet komen lenen.

En als het echt verkering werd, zou ik wel degene zijn, die een hoofdtelefoon moest aanschaffen, daar zou het wel op neerkomen.

Cora een vriend. Wat voor type? Wat moet ik met die knul?
Het toetje vruchtenyoghurt, waar ik anders zo van genoot,

leek een andere smaak te hebben. Zeker een verlopen datum, dacht ik. Maar op de verpakking kijken deed ik niet. Ik wist wel beter.

10

Nu Cora een, voor mij onbekende, vriend had – ‘Ik breng hem nog niet mee naar huis, want hij wil dat nog niet’ – zou mijn wereld opnieuw veranderen, zo bedacht ik. Bakker worden, vader worden, bewaarder worden, en nu schoonvader worden? Allemaal nieuwe ervaringen, waarbij je niet altijd kunt teruggrijpen op je bagage. We zeiden het onze ouders na: ‘Ons kleine meisje wordt groot.’ Het ging écht gebeuren, ook al woonde ze voorlopig nog thuis.

‘Praat jij eens met haar’, zei ik onder de afwas tegen Marije. Ik was in de gegeven situatie onzeker geworden over mijn eigen mogelijkheden.

Hadden we haar voldoende ... Hoe zou ze zo'n eerste relatie ... Wat was er allemaal anders dan toen wij ...

De voorlaatste grote verandering was, dat ik van bakker in de broodfabriek bewaarder werd op de Noordsingel. Van het bijna altijd werken in de nachtelijke uren had ik genoeg gekregen. Een baan bij de overheid leek me wel wat.

Zo was mijn oog gevallen op een advertentie van het gevangeniswezen. In de advertentietekst werd gesproken over stressbestendigheid en flexibiliteit. Of ik daaraan voldeed, wist ik niet, maar iets met mensen doen sprak me wel aan, dus solliciteerde ik. In het gesprek zei ik desgevraagd, dat ik niet zonder meer geweld wenste toe te passen. Ik werd goedgekeurd en kon bewaarder worden. Ik trad een totaal andere wereld binnen dan de mij bekende. Zo vond ik mijn plek tussen brandstichters, junks, collega's, witte boorden- en zeden-

delinquenten. Ik viel met mijn neus in de boter, want het gevangeniswezen was net gestart met het ‘humaniseringproces’¹. In de praktijk – vandaar het goede antwoord – kwam het neer op minder op de vuist met de gedetineerden, meer inlevingsvermogen, en lastige situaties zo veel mogelijk met de mond oplossen. Meer oog voor de mens achter de crimineel. Meer dan voorheen zou het karakter van de straf of maatregel ten dienste moeten staan van resocialisatie van de delinquent.

In gewoon Nederlands: wat de criminele mens verkeerd had gedaan, moest hij weg doen uit zijn leven en daarvoor in de plaats moest acceptabel gedrag worden aangeleerd, bijvoorbeeld praten in plaats van slaan. Dus als zij minder moesten gaan slaan, moesten wij dat ook.

De bajes lijkt op een werkplaats. Nadat de schade is opgenomen – het proces-verbaal fungeert als schadeformulier – kan het karwei van de resocialisatie beginnen. Wat is mijn rol daarin? Wat vind ik eigenlijk van een crimineel, die zijn omgeving te grazen neemt en er een relatief lage straf voor krijgt? Een langere vrijheidsstraf zou geen kwaad kunnen. Natuurlijk is het ene delict het andere niet. De persoon van de dader (is het gewoon bewust gedaan, of in een verziekt opvoedingsproces of anderszins aangeleerd?), en de vraag, hoe het allemaal gekomen is, spelen een rol van betekenis bij de bepaling van de strafmaat.

Tja, iemand die een moord heeft gepleegd, moet die nu levens-

1. Het ‘humaniseringsproces’ houdt in, dat meer dan voorheen van het gevangeniswezen wordt verwacht dat men gedetineerden door middel van een ‘resocialisatieproces’ weer in de samenleving plaatst. Opleiding, werk, muzische vorming, gedifferentieerde regimes, meer in gesprek met diverse personen, minder gewelddadige confrontaties, meer sport en recreatie zijn daar onderdelen van.

lang of de doodstraf krijgen? 'Gij zult niet doodslaan', staat er toch? Nee, iemand van het leven beroven, dat kan niet. Ook als het je niet allemaal kan worden toegerekend wegens omstandigheden, jij blijft degene die iemand van het leven beroofde. Zoals het vaak gaat, dat veel moordenaars gedeeltelijk ontoerekeningsvatbaar worden verklaard, daar heb ik moeite mee. De gemiddelde straf, vaak minder dan vijf jaar, is echt beneden de maat. Tien tot twintig jaar is wel het minste.

En een verslaafde die z'n hele leven nog niet heeft gewerkt, dag in dag uit videotjes en autoradio's pikt, z'n vuile troep op straat achterlaat (inclusief met HIV besmette naalden), en ook nog es van mijn belastingcenten leeft? Van de straat ermee! Opbergen en laten afkicken, werken, leren en opnieuw laten inburgeren. Natuurlijk heeft de één net iets meer geluk dan de ander, als ik gedetineerden moet geloven. 'Er zijn er, in kringen van de ambtenarij, die al hun hele leven stelen; ze worden toch niet gecontroleerd', zeggen gedetineerden. Dus is het heel simpel: wie tegen de lamp loopt, wordt gepakt en opgesloten, en een ander die niet tegen de lamp loopt, bakt zich bruin op een wit strand dat hij heeft gekocht met zwart geld, en niemand heeft er verder last van. Zo denkt de crimineel, maar dan is er ook nog dat gemeentelid dat meewarig z'n hoofd schudde, toen hij hoorde dat ik met zondaren ging werken. Zijn gemeenteleden geen zondaren dan? Wanneer ben je nu zondiger: als je je vóór of achter de celdeur bevond?!

Een dealer die verslaafde meisjes laat 'werken'? Ja, ook vastzetten voor langere tijd, evenals een verkrachter. Achter de deur ermee! Nee, dáár zou ik geen moeite mee hebben.

Zo waren er veel vragen om te overdenken, voor ik me een beeld kon vormen van de wereld waarin ik werkte.